

קביעות

במשינה
ובהלכה היומית

במשינה היומית:
סדר נזיקין
עבודה-זרה פרק ג' משנה ו'
- אבות פרק ב' משנה י"א
בהלכה היומית
ש"ע או"ח
סימן ד' סעיף י"ז -
סימן י"ז סעיף ג'

גבורה יהודית

רגעיו האחרונים של הגה"ק רבי אלחנן וסרמן זיע"א

הפורט התשיעי הוא מבצר גדול השוכן סמוך לעיר קובנה שבליטא. בתקופת השואה האומה הוא שמש את הנאצים הארוזים כאתר הוצאה להורג, וכמקום קבורה לגופות הנרצחים הקדושים. אחד הנספים היותר-מפסמים שנהרגו במקום, הוא הגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן זיע"א מגדולי ראשי הישיבות בעדן טרום השואה ומענקי הרוח של אותו הדור. בהקדמה לספרו 'קבץ שעורים', המעטר כל בית מדרש יהודי בתבל, מתארת הוצאתו להורג יחד עם משפחתו ותלמידיו הרבים.

הגה"ק רבי אלחנן וסרמן זיע"א

תוך כדי הצעידיה למבצר, כאשר הבינו הכל לאיזו מטרה הם נלקחים, נשא הרב זרשה קצרה אך מצמררת לתלמידיו. כך עולה מעדותו של הגאון רבי אפרים אשרי זצ"ל, שהצליח להתחבא באזור וצפה במחזה ממקום מסתור.

רבי אלחנן דבר בשקט, תוך מנוחה נפשית מחללת, פתמיד. קולו לא השתנה. ארשת פניו הביעה רצינות רגילה. בדבורו לא הרגשה כל נימה רגשית, והוא אף לא נסה להפרד מבנו רבי נפתלי. שיחתו היתה מכבדת לכלם: "במרומים מחשיבים אותנו כצדיקים, כנראים, כי נבחרנו לכפר על כלל ישראל. אי לזאת, אנו צריכים לשוב בתשובה שלמה, ומיד במקום. הזמן קצר, הדרך למבצר התשיעי קרובה. עלינו לדאג שבאמת נהיה מקדשי השם", אמר הרב, והוסיף: "קרובינתינו יעלו יותר לרצון על ידי התשובה, ועל ידי כך נציל את אחינו ואחיותינו באמריקה!".

הרב עצר לרגע, ואז המשיך: "שלא תעלה ברעיוננו איזו מחשבת פסול חלילה, שהיא כפגול ופוסלת את הקרבן. אנו מקימים עתה את המצוה הכי גדולה - קדוש השם".

הרב טיס את דבריו במשפט מדהים: "הפסוק אומר: 'באש הצתה ובאש אתה עתיד לבנותה'. האש שתבער בעצמותינו, היא האש שתחזר ותקים מחדש את בית ישראל...".

אלו היו מלותיו האחרונות של הגאון הנשגב, ובהם מטר את נשמתו הקדושה ליוצרו, לצד משפחתו ותלמידיו. השם יקם זמנו!

בפתח השער

"המתים לא ימלטו לשום מקום"

בית העלמין היהודי ברודומסק

תקופה קשה חלפה על תושבי העיר ראדומסק, עיר מגוריו של הרה"ק רבי שלמה הפהן רבינוביץ' זיע"א, מחבר הספר הידוע 'תפארת שלמה'.

עננה כבדה של רעב וחסרונות הישנים. ילדים קטנים סובכו להם בחוצות שדופים. הרעב פרוס בגופם ובנפשם של האנשים, קטנים וגדולים, ועצב מראש אסף את הכל.

הדאגה לשלום יהודי העיר הדרירה שנה מעיניו של הרבי הנערץ וצרכה את לבו הטהור. רבי שלמה לא יכול היה לעמוד מנגד, ומהר לכנס את עשירי העיר לאספת חרום בביתו.

"אתם בודאי יודעים את מצבם הקשה של אחינו היהודים, בני הקהלה. ילדים רעבים ללחם ואין מושיע. יהודים גוועים בכפון", אמר הרבי בקול נרגש. "בדייק לשם כך הזמנתי אתכם אלי. בקשתי היא, שכל אחד מכם יתן מעות לפי יכולתו, כדי להקל על סבלם של אחינו. כל נשמה יהודית יקרה מזהב, ואין לנו היכלת לעמוד מנגד בזמן שאחינו ואחיותינו סובלים. בממון שיצטבר תרכש פמות נאה של תפוחי-אדמה מהעירות הסמוכות, שיחלקו לאחינו היהודים לכל יגועו ברעב".

אחד העשירים, אדם מכבד ובעל השפעה בעירה, קם ואמר: "רבי, אמנם מדבר בבנייה קשה במיוחד, אך ישנה בעירה בעיה ותיקה יותר. גדר בית-העלמין שלנו מתפוררת, ואם לא נתקן אותה, מי יודע מה יקרה. כבוד המתים הוא חובתנו, ואסור לנו להגניח גם אותו".

בעל התפארת שלמה נתן בעשיר עינים חכמות ומרהרות. "קירי", אמר בקול שקט אך תקיף, "אני מבין את דאגתך למתים. אתה חושש שאם לא נתקן הגדר, יברחו המתים אל החיים. וכך, אני אינני חושב שהמתים ימלטו לשום מקום. אני דוקא דואג שאם לא נספק מזון לעניים, יברחו החיים אל המתים, חס ושלום...".

הנוכחים חיכו בעגמומיות לשמע הדברים. דבריו החדים של הרבי פלחו את לבם, והם מהרו לפתח את כיסם בגדיבות למען אחיהם. עם הפסוק רכש רבי שלמה תפוחי אדמה לרב, וחלק אותם לכל גזק ורעב.

תפוחי האדמה היו הצלה ליהודי העיר בתקופה הקשה, שחלפה לה בתם כמה חדשים.

"קמחא דפסחא". אין פקעט יהודי שלא שמע את צמד המלים הללו בתקופה עמוסה זו. "מושי רעב", זועק הרמקול. "תכרו בעין יפה", מכריזה המודיעה הסגונית בלוח המודעות. "100% צדקה", מבטיח הנער בפתח המקוה. ואנו, ישראל רחמנים בני רחמנים, נרתמים כמו תמיד האחד למען השני. והנה, עברו החגים, והשגרה חוזרת. פעת, לאחר שדאגנו לרעב הגשמי של אחינו בני ישראל, נראה שהגיעה העת לעשות זאת כלפי הרעב הפנימי של נשמתנו.

גם לה, לנשמה הטהורה שבתוך כל אחד מאתנו, מגיע משהו בתוך כל הבלגן. גם היא רעבה. רק שהיא, בגודל לגוף, לא תמיד יודעת לבקש זאת בקול.

פעת, עם ההתחלה החדשה של מחזור למועד ההלכה היומית, זה הזמן להתחיל לדאג גם לרעב הרוחני שלנו. הבה גזין את נשמתנו בזמן מושבי רוחני עשיר, נקבל החלטה נבונה ונצטרף אל רבבות לומדי ההלכה היומית, ובכך נצא גם אנו ל"חיים", לחיים של תורה ויראת שמים, לבל נהיה מתים ברוחניות, נקשים חזק לקול הבוקע אי שם בפנים נשמתנו, המשכנע אותנו לקבוע עתים ולשבת בבית המדרש, ולהשביע את נשמתנו במנת תורה מזינה...

לזכר עולם יהיה צדיק מוקדטי לע"נ יו"ר הארגון הרב שלמה בן רבי יונה זצ"ל שטנצל

קבלת עלון המבחנים

ניתן לשלוח בקשה במייל Office@kviuta.org דרך מערכת קביעות בטלפון 0722-79-4949 שלוחה 2 < 4 כמור"כ ניתן לענות על המבחנים במערכת זו או ב: kviuta.org וכן דרך עמדות נררים פלוס וקהילות ברחבי הארץ

לשיעורים

במשנה ובהלכה היומית 24 שעות בטלפון 0722-79-4949 kviuta.org וכן

יין נסך, סתם יינם ומגע עכו"ם

יין נסך דאורייתא

יין שנתנסך לעבודה זרה נאסר בהנאה מדאורייתא, ובגמרא (כ"ט ב) למדוהו מקרא, 'אשר חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם', מה זבח אסור בהנאה אף יין נמי אסור בהנאה, והקשו הראשונים למה צריך קרא שייך נסך אסור בהנאה, הרי כל תקרובת עבודה זרה אסורה בהנאה, שנאמר, 'ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים', מה מת אסור בהנאה, אף תקרובת עבודה זרה [זבחי מתים] אסורה בהנאה (ל"ב ב' וראשונים ס), ותירצו שהיה אמינא שרק בהמה שנסחטה נעשית תקרובת, קא משמע לן שגם יין או מים שנתנסכו נעשו תקרובת.

רש"י כתב (גיטין נ"ב ב' ד"ה מנסך) שעיקר עבודת ניסוך היא 'שכשוך', שהגוי מכניס ידו ליין ומשכשכו לשם עבודה זרה, אמנם הרא"ש (פ"ד סי' י"ג) הוכיח שעיקר ניסוך הוא מה שאנחנו קוראים 'ניסוך', הדיינו בהגבהה והורקה, ובתוספות הרא"ש בגיטין (ס) כתב ששכשוך בלא הגבהה נחשב ניסוך רק מדרבנן.

סתם יינם

סתם יינם הוא יין שהוא בבעלותו של גוי, וגם סוף הדריכה נעשתה על ידי גוי (ע"ל סוף פ"ד), ושינוי (פ"ב מ"ב) ש'סתם יינם' של גויים אסור בהנאה מדרבנן.

הטעם שאסרו סתם יינם בהנאה, אמרו בגמרא (ל"ו ב') שגזרו משום בנותיהם, והקשו הראשונים שבגמרא על הדין של סתם יינם הביאו את המקור לאיסור דאורייתא של יין נסך, ומשמע שאסרו סתם יינם משום חשש ניסוך, ותירצו בכמה אופנים:

תוס', הריטב"א והר"ן פירשו שעיקר הגזירה היא משום בנותיהם, אלא שמטעם זה לא היה יין אסור בהנאה, כמו פתם ושמןם שגזרו עליהם הוא משום בנותיהם ואסורים רק באכילה ולא בהנאה (פ"ב מ"ו), והטעם שבאמת אסרו סתם יינם בהנאה, ביארו תוספות שסתם יינם דומה ליין נסך ולכן עשאוהו כמותו, וע"ע ריטב"א ור"ן שם.

הרשב"א (תה"ב ריש ש"ה) פירש שבתחילה גזרו משום בנותיהם ואסרוהו בשתייה, וכשראו שהורגלו מאד לנסך, הוסיפו לאסרו גם בהנאה.

הרמב"ן הביא דעת רבינו שמואל שהאיסור הנאה הוא משום בנותיהם לבד, וביאר הרמב"ן בדיעתו שלא אסרו משום חשש ניסוך משום שכיח שישנסכו, וע"ע מה שביאר הרמב"ן עצמו, וע"ע בראב"ד שם.

נמצא שנחלקו הראשונים אם האיסור הנאה של סתם יינם הוא משום בנותיהם או משום חשש ניסוך, ועוד נחלקו אם הוא שכיח שינסכו, שהרמב"ן כתב בדיעת רבינו שמואל שהוא מילתא דלא שכיח שינסכו, וכן צריך לומר בדיעת כל הראשונים שחשש ניסוך אינו טעם בפני עצמו לגזור מחמתו, ואילו הרשב"א כתב שהורגלו מאד לנסך.

מגע עכו"ם

בסוף פרק ד' שנינו איסור הנאה של 'מגע עכו"ם', שכל יין שנגע בו גוי, ואפילו יין של ישראל, נאסר בהנאה, ומבואר בגמרא (נ"ח א') שאסרוהו משום חשש ניסוך, שהובא שם מעשה עם רבי יוחנן בן ארזא ור' יוסי בן נהוראי שבקשו מאדם אחד למוזג להם, ואחרי שמזג להם נתברר שהוא גוי, ואמרו שם בגמרא שאם הגוי סבר שהוא יין, חוששים שנינסכו, והיין נאסר.

עוד מבואר בגמרא שכיון שאסרו מגע עכו"ם משום חשש ניסוך, הקילו לאסור רק בשתייה באופנים שאין חשש שכשוך, כגון שנגע הגוי בלא כוונה (נ"ח א'; נ"ח ב'), או שנגע תינוק גוי שאינו יודע בטיב עבודה זרה (נ"ח א'), או שנגע גר תשוב שקיבל על עצמו כל המצוות חוץ מנבילה (ס"ד ב'), וכן התיירו יין מבושל כיון שאין הגויים מנסכים יין מבושל.

עוד אמרו בגמרא שגוי שנתגייר חשוך לנסך יין י"ב חודש אחרי שנתגייר מחמת הרגלו לעשות כן לפני שנתגייר (נ"ח א'), ובגר שנתגייר שייך רק חשש ניסוך ולא בנותיהם.

וכל זה קשה לדעת רוב הראשונים שהבאנו לעיל (ע"ל ד"ה נמצא) שאין ראוי לגזור משום חשש ניסוך, דמילתא דלא שכיחא לא גזרו ביה רבנן.

וגם מפורש בראשונים שגזרו על מגע עכו"ם משום בנותיהם: הרשב"א (ש"ת ח"ד סי' ק"ז) כתב, וז"ל, שכל מי שאתה אסור בבתו, אתה אסור ביינו ובמגעו, עכ"ל, וז"ל הר"ן (כ"ז א' מדה"ר ד"ה ואיכא למידק), ועיקר אסורא דידהו במגעו, דשייך ביה תקלה דבנותיהן, עכ"ל, וכן מבואר גם ברא"ש (פ"ב סי' י"ג), שתמה על מה שהתירו מגע עכו"ם ביין מבושל משום שאין מנסכים אותו, וז"ל, והדבר תמוה, כיון שגזרו על יינם משום בנותיהן, וכי משום שהרתחו לא שייכא הך גזירה, עכ"ל, הרמב"ן ביאר מחלוקת רבי שמעון וחכמים (פ"ד מ"ה) אם שייך לגזור משום בנותיהם במגע עכו"ם, שרבי שמעון סובר שאין קירבו הדעת במגעם ואסרוהו משום חשש ניסוך, וחכמים סוברים שגם מגעם הוא משום בנותיהם כמו סתם יינם, וקשה על כולם ממה שמבואר בכל המקומות הנ"ל שגזרו על מגע עכו"ם משום חשש ניסוך.

ונביא בזה את דברי הר"ן (ס' ב' מדה"ר ד"ה מתיני) לענין יין מבושל, שכתב שאע"פ שטעם הגזירה הוא משום בנותיהם, שרצו להרחיקנו מכל התעסקות של גוי עם יין, מכל מקום **גדר הגזירה** הוא שחששו לחשש ניסוך, שאחרי שהסמיכו את הגזירה משום בנותיהם על איסור יין נסך דאורייתא, ומטעם זה נאסר אף בהנאה - אע"פ שהוא צד רחוק ומילתא דלא שכיחא לדעת הרבה ראשונים - יוצא גם קולא שביין מבושל שאין דרכם לנסכו, לא גזרו.

אין לו להקב"ה צד

מאת עובדות אודות גדול הענין שר

הגאון נרדם תוך כדי לימוד הדף הקבוע שלו

מסופר על הגאון ר' משה סולובייצ'יק זצוק"ל אשר מלבד גדלותו העצומה בתורה היה גם גבאי צדקה גדול ומפורסם. היה לו לרבי משה קביעות ומנהג איתן, שלא יעבור עליו יום ללא לימוד דף גמרא יהיה אשר יהיה. פעם היה עסוק מאוד ושרוד בעניני צדקה במשך כל היום כולו, ולא היה לו פנאי ללמוד את דף הגמ' היומי. ויהי בעת לילה לאחר שסיים את כל עניני הצדקה נטל לידיו גמרא והחל ללמוד את חוק לימודו. כמובן שההרב היה עייף ומותש מעבודת היום, ולכן נתנמנם מדי פעם ולא יכול היה להחזיק עיניו, אך הוא לא ויתר וישב ולמד כך בעייפותו כי רבה עד שסיים את כל הדף.

למחרת פגשו הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצוק"ל ושאלו אם למד את הדף של אתמול על אף עייפותו, נענה רבי משה סולובייצ'יק ואמר הן. שאלו ר' יחזקאל וכי הבין את הדף לאשורו מרוב עייפותו? ענה רבי משה, לא, לא הבנתי, אך לא למדתי את הדף בשביל לימוד הדף של אתמול, אלא למדתי את הדף של אתמול בשביל כל אותם עשרות ומאות הדפים שיבואו מכאן והלאה, כי אם אתמול הייתי מוותר על הדף, הרי שאח"כ אוותר עוד עשרות ומאות פעמים על הדפים הבאים, ולא רציתי להגיע לידי כך...

מדוע הורה החזו"א לבחור הישיבה לבצע את הניתוח וחזר בו?

ידוע כי החזו"ן איש זצוק"ל היה בקי גדול בענייני רפואה, ופעם בא אליו בחזר ישיבה אשר הוצרך לעבור ניתוח מסובך ומכיון שחשש מאוד למצבו בא לשאול בעצת החזו"ן. הורה לו החזו"ן כי בוודאי ובוודאי עליו לעבור הניתוח מאחר ואין זה דבר של מה בכך, וגם מסר לו את שמו של הרופא שאצלו יעבור את הניתוח. משקיבל את המענה לשאלתו, פנה הבחור בשנית אל החזו"ן ושאל אם יכול לשוחח עם כבוד תורתו בלימוד התורה, השיבו החזו"ן א' בה' רבתי. החל החזו"ן לשוחח עם הבחור במסכת זבחים וענייני סדר קדשים, והחזו"ן ראה כי הבחור צולל במים אדירים, דברים עמוקים מיני ים.

משסיימו את לימודם ופולפולם פנה הבחור לצאת את החדר, אך אז פנה החזו"ן אל הבחור ואמר לו: "אינך צריך לעבור את הניתוח!". שאל הבחור בתמיהה, והלא רבינו אמר לי מקודם שבודאי עלי לעבור את הניתוח וגם הורה לי מי יהא הרופא המנתח, ומה אירע כעת? נענה החזו"ן ואמר לו: "בני יקירי, יש הנהגה בעולם המתנהל על פי דרך הטבע, ואם צריך לעבור את הניתוח הרי שאסור לעשות שום חכמות אלא לעבור את הניתוח במיטב ההתשדלות לרפואה, ברם עמלי תורה יש להם הנהגה אחרת לגמרי, ומכיון שאתה מעמלי התורה, אינך צריך לעבור את הניתוח..."

באמריקה התקיים כנס גדול לציבור החרדים, והגאון רבי מלכיאל קוטלר נאם בקול חוצב במעלת לימוד התורה, ובין הדברים סיפר את המעשה דלעיל. לפתע נעמד יהודי זקן מבין הקהל וסימן באצבעו כי ברצונו להעיר דבר מה, ואמר, כי הוא זה הבחור אשר בו אירע המעשה עם החזו"ן איש.

והלא דברי החזו"ן איש מאירים כוזה הרקיע לאמרו, זה לא סתם שהאדם לומד את לימודו היומי, אלא כי בלימודו זה הרי הוא מחיל על עצמו הנהגה שונה בתכלית, הוא נכנס לכלל עמלי התורה וחלה עליו הנהגה שהיא מעל לדרך הטבע.

מכשיר הפלאפון צלצל ממעמקי הקבר, האומנם?

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א מעשה נורא שאירע כאן בארץ ישראל לפני כתשע שנים: בחו"ל דר גביר נודע ושמו אייזיק פרי ז"ל, איש עתיר ממון היה אייזיק, נודע כאובה תורה גדול והוא הוציא לאור את ספר אבני נזר (מהדורה אמריקאית). ביום מן הימים הוא צלצל בטלפון אל מרביץ תורה נודע בעיר בני ברק, וסיפר לו כי זה עתה הוא שב מבית הרפואה וגילו אצלו דברים חמורים ביותר ל"ע, וכסגולה לרפואה הוא מבקש מן המרביץ תורה כי ברצונו לקבוע עמו חברותא קבועה פעם בשבוע.

וכך הוי. השנים למדו מדי שבוע בשבוע את לימודם המשותף בחברותא דרך מכשיר הטלפון. רעיותו של מיודעו אייזיק פרי העידה, כי הוא היה חוזר מבית החולים אחרי סדרת טיפולים כשכל כולו עייף ומותש, ללא טיפת כח עד כדי שאי אפשר היה אף לדבר עמו. אך כל זאת עד שהגיע זמן השיעור הקבוע בטלפון עם החברותא שלו מאריך ישראל, כי על השיעור הוא לא ויתר ויהי מה.

לפני כתשע שנים נפטר אייזיק ז"ל, ארונו הועלה ארצה וקברו אותו בבית החיים קרית שאול בתל אביב. כמובן שליווהו בדרכו האחרונה חבריו ומכריו, עשירים נגידים ושועי עולם כמו גם אנשים פשוטים תושבי המקום וכדו'. בין המלווים היה גם הת"ח המרביץ תורה מבני ברק שהיה החברותא שלו בשנים האחרונות מידי שבוע בטלפון. ויהי בעת סתימת הגולל וכמנהג ישראל לקחו המלווים כל אחד בתורו את הכלי וכיסו את חלקת הקבר ברגבי אדמה, גם החברותא של הנפטר כיסה גם הוא את הקבר ברגבי אדמה.

ויהי אחר סתימת הגולל המלווים החלו מתפזרים כל אחד לדרכו, ונשארו אי אלו מהמלווים מבני המשפחה והמכרים הקרובים יותר אל הנפטר - כסמוך אל מקום

עולמו אלא ד' אעות של הלכה

וספורים מגדולי ישראל וצדיקי הדורות
לכביעת עתים לתורה, ושגב מעלת לימוד ההלכה

הקבורה ממאנים להיפרד. ויהי בעמדם שם ולפתע שמעו קול צלצול טלפון בוקע מעם הקבר. נחרדו האנשים מאוד, כי אין זה מן המעשים שבכל יום שצלצול טלפון בוקע ממעמקי האדמה שאך זה עתה נקבר שם יהודי מישראל. התברר, שכאשר נגיש היהודי החברותא של הנפטר דנן לכסות את הקבר ברגבי האדמה, תוך כדי

החלא כה דבריו

של בעל 'חזות יאיר' (סימן כחד):
"זה חובת היום ראוי לדעת לכל איש חלק או"ח ואחריו יו"ד כדי שידע להודות בביתו דברים קלים, ובשני חלקים אלו נכללים מצוות חובת הגוף יותר ממה שימצאו בחושן-משפט... וחלק או"ח הוא חלק הטוב וכשמו כן הוא יושב שכול ואין איש שם על לב".

ובספר 'וסף אומץ' (עמ' 269):

"לימוד הלכה בכל יום... ובפרטות לימוד וידקדק מאד בדיני ברכות בכל פרטיהן שהם חמודין מאוד ועונש הנהגה בלא ברכה חמוד מאד, ואם מברך ברכה שאינה ראיה עונשו כפול... וכן אם מברך ברכה אחרונה על פחות מכשיעור... טוב ללמוד הלכות פסח סמוך לפסח והלכות חג והלכות יום-טוב וחול-המועד אחריו וכולם סמוך לחג והלכות עצרת סמוך לעצרת וכו'... ואפילו מה שאינו מזבן ראיתי מזדי הגאון מהר"ה סג"ל ז"ל אב"ד פה שלא רצה לדלג... כי אמר שהוא ביוש גדול למה שמדלגין".

עבודת הכיסוי נפל לו מכשיר הטלפון שבכיסו הישר אל תוך הקבר. והיה כאשר יצא מן המקום וראה כי הטלפון אינו, ביקש ממאן דהו שיחייג אל מספר הטלפון שלו בכדי לשמוע את קול הצלצול וכך יימצא מכשיר הטלפון, וכאשר חייג הלה צלצל המכשיר ממעמקי קברו של אייזיק פרי...

נהגו כל המתאספים בראשם ואמרו פה אחד, 'אייזיק היה אמנם גביר גדול ובעל בעמיו, אך אל מעמקי הקבר לא לקח עמו לא כסף ולא זהב כי אם את הטלפון בו קבע את לימודו הקבוע במסורות נפש של ממש, בבחינת תורה שלמדתי באף היא שעמדה לי'.

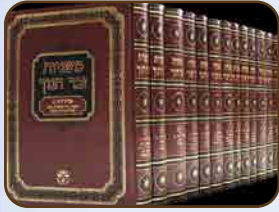
איך הצליחו יועצי המלך להוציא את המגוש היקר ממעמקי הבור?

ונסיים בדבר טוב. את המשל דלהלן סיפר הגאון רבי אברהם

רץ למשנה

ענקי האמה למען שגון המשנה!

המשניות הן יסוד התורה שבעל פה ומהות מקור לתלמוד הבבלי והירושלמי. רבים מגדולי ישראל הפליגו בחשיבות למוד המשניות והשפעתן הרחנית על האדם.

הגאון הקדוש רבי שבתאי שפוט הלוי הורוביץ זיע"א, בנו של הש"ס הקדוש, פותב בצאתו הנדפסת בסוף ספרו 'ש נחלי' (אות כה):

"מקלה בגדי שהבקי במשניות אינו רואה פני גיהנום".

בספר 'אפיפי' של הגאון הקדוש רבי יחיאל מיכל רבינוביץ הי"ד, שנרצח במהלך שואת יהודי אירופה האמה, מביא כי ראוי שיהיו שגורים על פיו של כל בן-תורה לכל הפחות כמה פרקי משניות, זאת כדי שפאשר אין באפשרות האדם ללמוד מתוך הספר, יוכל לשנן בעל פה דברי תורה. הגאון מוסיף כי ישנם עוד טעמים, אף לא מקורם.

בספר 'שדה צופים' מעיד כי פאשר היה פעם בתפלת שחרית אצל מרן פוסק הדור הגאון רבי משה פינשטיין זיע"א, נוכח בעניניו כיצד קרב לומד משניות בזמן חליצת התפילין שלו.

רבים רבים מגדולי ישראל, לאורך כל הדורות, המליצו גם כן ללמוד משניות בכל יום, ביניהם נתן למנות את:

בעל התקמת אדם, רבי אברהם דנציג זיע"א

בעל התיבות המשפט, רבי יעקב לודברובסקי מליסא זיע"א

הגאון ההיד"א, רבי חיים יוסף דוד אזולאי זיע"א

בעל הענינים אלימלך, הרבי רבי אלימלך וסבלום מליזנסק זיע"א

בעל הבני יששכר, רבי צבי אלימלך שפירא מדינוב זיע"א

למוד משניות יומי מעניק ללומד יתרון רחני עצום. נאמץ מנהג קדוש זה ונפכה לכל הברכות הנלוות אליו.

גניחובסקי זצ"ל. היה פעם מלך אשר לו חצר וגינה משובבי עיניים. בגינה גידל המלך מיני צמחים ופרחים נדירים ביופיים אשר ריחם הטוב נדף למרחוק, וכן שאר קישוטים ודברי יופי פאר והדר. יום אחד יצא המלך לטייל בגינת הביתן בליווי ידידו היהודי, יהודי ירא וחסיד. באמצע הילוכם נתקף המלך בחום כבד והיה צמא למים, ביקש ממלווהו היהודי שיביא לו כוס מים להרוות את צמאונו. רץ היהודי למלא את בקשת המלך, סחט כמה פירות טריים ועשה מהן משקה רענן וטרי, והכניס המשקה אל תוך גביע זהב יקר מאוד, אך המגוש בו הגיש את המשקה אל המלך היה יקר בהרבה מהגביע עצמו. המגוש היה עשוי מעץ אדום יפהפה משובב אבני זהב ומרגליות אשר שזויים היה רב מאוד.

נכנס היהודי אל המלך אל החצר והגיש לפניו את המשקה. בחצר המלך היו בורות קטנים - עשויים ליופי, ובכל בור היתה מונחת מנורה חזקה אשר האירה כלפי מעלה. והיה בעת אשר נטל המלך את המשקה, נפל לפתע המשקה מידו, ומיד הצליח לתפוס בכוס הזהב ובו המשקה, אך המגוש היקר לא שרד את איבוד העשתונות של המלך והמגוש החליק הישר אל תוך הבור.

חיש מהר באו כל יועצי המלך לראות ולעצוץ היך יוציאו את הכלי היקר מן הבור. הציע אחד מהם כי ירחיבו את הבור וכך יוכלו להכניס סולם אל תוכו ולדרת להוציא את המגוש היקר. נועקו שאר היועצים ח"ו מלעשות כן, כי באם ירחיבו את הבור יתכן ויגרום הדבר למפולת ואז אז יתערב המגוש בחול, ויעלם כליל. הגיע יועץ אחר ובפיו עצה אחרת טובה לאין ערוך מוה שקדמה לה, 'יחפרו בור נוסף רחוק מבור זה וגם עמוק יותר ממנו, ובתחתית הבור יחפרו לצדדים עד שיגיעו לבור שבו נפל המגוש וכך יוכלו להוציאו משם'. היתה זו עצה גאונית והמלך ציווה מיד לחשב את עלויות השכרת הפועלים והכלים הכבדים לחפירה מורכבת זו, ומצאו שסך עלויות החפירה יגיע במדויק לסך העלות של המגוש היקר בעצמו, ואם כן לא ירויח המלך כלום מן החפירה.

לא מצא המלך מנוח לנפשו בזמן שהכלי היקר שוכב אין אונים בתחתית הבור. נגיש היהודי ידידו של המלך והציע, כי ילך הוא אל רבו וכי סמוך ובטוח הוא כי רבו ימצא עצה לצאת מן הסבך. בת שחוק עלתה על פני המלך לאמור, וכי מנין לו לרבו עצה לפתרון הבעיה, אך אם רצונך לילך, לך, וד' יצליח דרכך.

הגיע היהודי בלוויית רבו אל המקום לבחון את הבור ואת עומקו, לפתע הורה הרבי למלא את הבור מים. מיד החלו משרתי המלך למלא את הבור מים ולפתע החל הכלי היקר העשוי עץ, לצוף על פני המים עד שהגיע אל רום פתח הבור והמלך תפס בו כשפניו קרנו מאושר.

הנמשל הוא, סיים רבי אברהם גניחובסקי זצוק"ל, כי כל אדם ומשאו שלו, כל אחד יש לו את סאת הייסורים אשר קבע עליו השי"ת בחמלתו הרבה, ויש אשר אומר האדם כי יש לו דרך להתגבר על קשייו והוא, שירחיב את הבור וכד', אך מהר מאוד נוכח לראות כי הדבר מסוכן וכי הבור עלול להפילו אל תוכו, ויש אשר בא האדם ובמחוחו עצה גאונית כי יחפור בור אחר ויגיע דרכו אל הבור הזה וכך יפתור את כל קשייו וכו', אך גם שם נוכח לראות כי בעוד אשר כך יגיע אל הבור שלו מצד שני יפסיד את כל כספו בדרך אחרת וכן הלאה. אלא העצה היעוצה היא, למלאות הבור במים - אין מים אלא תורה, נאך א בלאט גמרא, און נאך א הלכותא און נאך א משנה, וכך יצופו כל הבעיות וכל הקשיים למעלה ויוכלו להוציאם ולהסירם.

יעורנו השי"ת שנוכל להיות מקובעי העתים בתורה, ולהיות נמנים על עמלי התורה בהרחבת הדעת ובשלמות הנפש, אורך ימים בימינה, בשמאלה עושר וכבוד, ואמן ואמן.

סדר לימוד המשנה וההלכה היומית להודש אייר תשפ"ה

משנה יומית: נתיקין הלכה יומית: שרע אורי		עבודת זרה - הלכות הנהגת הבקר - ציצית		אייר אפריל - פאי		פרשה
יום	תאריך	פרק משנה	סימן	יום	תאריך	חתימה
א	1	ו-ו	ד	א	29	א
ב	2	ז-ז	ה	ב	30	ב
ג	3	ח-ח	ו	ג	1	ג
ד	4	ט-ט	ז	ד	2	ד
ה	5	י-י	ח	ה	3	ה
ו	6	יא-יא	ט	ו	4	ו
ז	7	יב-יב	י	ז	5	ז
ח	8	יג-יג	יא	ח	6	ח
ט	9	יד-יד	יב	ט	7	ט
י	10	טו-טו	יג	י	8	י
יא	11	טז-טז	יד	יא	9	יא
יב	12	יז-יז	טו	יב	10	יב
יג	13	יח-יח	טז	יג	11	יג
יד	14	יט-יט	יז	יד	12	יד
טו	15	כ-כ	יח	טו	13	טו
טז	16	כא-כא	יט	טז	14	טז
יז	17	כב-כב	כ	יז	15	יז
יח	18	כג-כג	כא	יח	16	יח
יט	19	כד-כד	כב	יט	17	יט
כ	20	כה-כה	כג	כ	18	כ
כא	21	כו-כו	כד	כא	19	כא
כב	22	כז-כז	כה	כב	20	כב
כג	23	כח-כח	כו	כג	21	כג
כד	24	כט-כט	כז	כד	22	כד
כה	25	ל-ל	כח	כה	23	כה
כו	26		כט	כו	24	כו
כז	27			כז	25	כז

שבוע לימוד מוקדש

<p>לע"נ חדוה בת מרים ע"ה נלב"ע ה' אייר תשפ"ד</p>	<p>לע"נ אברהם בן יצחק יעקב ז"ל נלב"ע ו' אייר</p>
<p>לע"נ מרת מרים בת הר"ר יהודא ע"ה נלב"ע י"ח אייר תשע"ד</p>	<p>לע"נ הרב דוד בן ר' אלכסנדר זיסקינד ז"ל נלב"ע י' אייר תשע"א</p>
<p>לע"נ אריה בן יוסף ז"ל נלב"ע כ"ג אייר תשמ"ט ולע"נ ציאה בת משה ע"ה נלב"ע י' באייר</p>	<p>לע"נ מרת רחל בת הגאון רבי אפרים זאב ע"ה נלב"ע כ' אייר תשע"ו</p>
<p>לע"נ רינה רגינה בת שרה שרינה ע"ה ולע"נ שרה בת פרלח פנינה ע"ה</p>	<p>לע"נ מרת חנה בת שלמה יצחק ע"ה נלב"ע כ"ו אייר ולע"נ ה' פסח יוסף בן יעקב ז"ל נלב"ע ט"ו באייר תשע"ו</p>

הלימוד החדש מוקדש לע"נ
מרת בלחה (ביילא)
בת הרב שמואל אלעזר ע"ה
 נלב"ע כ"ט אייר תשפ"א
נא לכוון לפני הלימוד

הזכרים בהגדרות:
מבחנים במשנה היומית 154-158 ו- 454-458 ומבחנים בהלכה 56-55
 ה' ישראל באש, ירושלים
 ה' צבי לוי, בני ברק
 ה' יעקב סיימן, ירושלים
 ה' מוישי הורוביץ, ירושלים
 ה' חגי שמי, ירושלים
 ה' יניב שצ'לקה, פתח תקוה

מסכת אבות

בחדש אייר מסיימים מסכת עבודה זרה ומתחילים מסכת אבות. ואולי יש רמז בסמיכות מסכתות אלו, שהרי האבות הקדושים הם שביטלו את העבודה זרה שהיתה עד אז, והם שפירסמו האמונה באחד יחיד ומיוחד יתברך שמו, ולכן רק הם אבותינו ולא הדורות שלפניהם. וכמו שאומרים בהגדה של פסח "מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו, תרה אבי אברהם וכו'" שהרי אנו צאצאיהם, אלא "ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו" במעמד הר סיני, ומעתה אבותינו הם רק אברהם יצחק ויעקב. גם האבות הקדושים היתה להם תורתנו הקדושה שהרי "למדנו שלמד נח תורה" (רש"י בראשית ז, ב) ו"מצינו שעשה אברהם אבינו את כל התורה כולה עד שלא נתנה" (משנה סוף קדושין), ויצחק ויעקב למדו תורה אצל שם ועבר. ובכח התורה ביטלו את העבודה זרה. וכך איתא בגמרא: אמר לו רב הסדא

מה היתה הסיבה להודיע סדר הקבלה מאיש לאיש. ומבאר רבינו המאירי שאולי יהיה מי שיחשוב שכיון שמסכת זו כוללת רק "זירוז על מידות המודות ואזהרה על מידות הנמאסות" יחשוב אולי יש לי מקום לחשוב אחרת "ומתוך כך הוצרכו להודיע שהם דברים מבוררים מחכמי קדם ומקובלים מפי הנבואה איש מאיש..." "ורמזו העיקר הזה בשם הספר, ר"ל אבות, כלומר שהם דברים יצאו מאבות העולם העמודים אשר בית התורה נכון עליהם, או דברים שהם אבות ויסוד ושורש ועיקר לכל חכמה ומצוה ודרך ושביל לכל מעלה".

ותיקנו חכמינו ללמוד את מסכת אבות בחדשי הקיץ, והפוך בה והפוך בה דכולה בה. ו"מאן דבעי למיהוי חסידא לקיים מילי דאבות" (בבא קמא דף ל.).

קביעותא
המשנה וההלכה היומית

ביום א' דפסח
התחילו רבבות לומדי ההלכה היומית שלומי אמוני ישראל בלימוד

**עוזוק חדש
בהלכה
היומית**

היסטוריה של פעם
בארבע וחצי שנים

לגיונו של מלך - בוא והצטרף לדבבות אלפי ישראל ותהיה גם אתה "הלכה איד"!